

SPESIELLE KRAV TIL SHA OG SERIØSITET

I dette dokumentet beskrives spesielle krav som Statsbygg stiller til SHA (Sikkerhet, helse og arbeidsmiljø) og seriøsitet.

1 SHA-plan

Statsbygg vil utarbeide en SHA-plan for prosjektet som beskriver organisering av SHA-arbeidet, fremdrift, spesifikke tiltak for å redusere risiko, og rutiner for endringer og oppdatering av SHA-planen.

Det forventes høy standard på SHA-arbeidet og godt samarbeid mellom alle involverte virksomheter slik at Statsbyggs visjon om null skader kan oppnås. Mal for SHA-planen ligger som vedlegg til konkurransegrunnet. Den vil utarbeides og ferdigstilles før oppstart på byggeplass.

Videre beskrives noen spesielle krav som enten er i tillegg til, eller presisering av, krav i lover og forskrifter.

2 Hovedbedrift/samordning

Som supplerings/presisering av samordningsforpliktelsene etter AML § 2-2 (kfr. også IK § 6), skal hovedbedrift:

- Følge opp at alle virksomheter blir forhåndsregistrert i HMSREG slik at samordnings skjema kan genereres automatisk. Dette gjelder også leverandørkjeden hos sideentreprenører.
- Følge opp at alle arbeidstakere har gjennomført de e-kurs som Statsbygg har definert som obligatoriske før oppmøte på byggeplass. Det gjelder f. eks e-kurset Prosjekt Fareblind.
- Nødvendig informasjon til nye arbeidstakere med gjennomgang av spesifikke risikoforhold og tiltak som gjelder i prosjektet. Dokumentere at dette er gjennomført før oppstart på byggeplass.
- sørge for at SJA (sikker jobb-analyse) samordnes mellom virksomhetene, herunder påse at fremdriftsplaner i tilfredsstillende grad tar hensyn til sikkerhet, helse, arbeidsmiljø og at det er tatt hensyn til samordnet sikkerhet ved arbeider som foregår i samme område.
- bruke HMSREG til å foreta jevnlig tilstedekontroller med registrering og oppfølging av avvik.
- løpende oppdatere riggplanen i samråd med Statsbygg.
- følge opp at alle virksomheter i hele leverandørkjeden gjennomfører verneunder på eget arbeidsområde.
- innkalle til, lede og referere fra ukentlige verneunder i fellesområder. Alle virksomheter som utfører arbeider på byggeplassen, skal være representert.
- samhandle på hensiktsmessig måte med øvrige virksomheter for å sikre nødvendig informasjon og læring etter uønskede hendelser.
- vedlikeholde førstehjelps- og beredskapsutstyr, og informere om plassering og bruk av dette
- påse at alle virksomhetene har etablert beredskapsrutiner/-instrukser tilpasset de aktuelle arbeidene som utføres, og bidra til utarbeidelse og vedlikehold av Statsbyggs overordnede beredskapsplan for byggeplassen.

3 Forebyggende tiltak etter byggherreforskriftens §9

Byggherreforskriften §9 Forebyggende tiltak	Krav
a) at det treffes nødvendige tiltak for å sikre at uvedkommende ikke får	Det skal settes opp byggeplassgjerd av normalt god kvalitet som tilfredsstillende funksjonskravene. Dette gjelder der utstyr, varer mm

Byggherreforskriften §9 Forebyggende tiltak	Krav
atkomst til bygge- eller anleggsplassen	<p>lagres/mellomlagres utfor bygget. Område nord for bygninge kan benyttes (hele stripen før gresset starter).</p> <p>HMSREG skal benyttes til føring av elektroniske oversiktslister i henhold til byggherreforskriften §15. Alle arbeider på plassen må ha egen smarttelefon for innlogging i app-løsning.</p> <p>Det skal være skilt ved alle innganger til byggeplassen med nødvendig HMS-informasjon. Skilt plassering og utforming avtale med teatret og Statsbygg før det sette opp.</p> <p>Se for øvrig riggplanen for prosjektet.</p>
b) at det tas hensyn til andre virksomheter på eller i nærheten av bygge- eller anleggsplassen	<p>Alle skal ta imot egen leveranse og ha følgeperson til byggeplass/teatret. Området rundt teatret ferdes det mange mennesker, sikre at de er godt informert og sikret.</p> <p>Ved ev utkobling av brannvarsling må brannsikkerhet opprettholdes av utførende. utkobling gjøres i samarbeid med teatret og Statsbygg.</p>
c) god orden og fullt forsvarlige hygieniske forhold	<p>Byggeplassen, inklusive riggen, skal gjennomføres etter prinsippene om Rent Tørt bygg.</p>
d) sikker atkomst til arbeidsplassene og sikre ferdselsveier	<p>I den grad det er mulig skal gående skilles fra kjørende med gjerde. Adkomst og ferdselsveier vises på riggplanen for prosjektet.</p>
e) avmerking og tilrettelegging av områder for lagring og oppbevaring av forskjellige materialer, særlig når det dreier seg om farlige materialer eller stoffer	<p>Lagring og oppbevaring av materialer og stoffer skal gjøres på områder som angitt på gjeldende riggplan. Områdene skal merkes tydelig.</p> <p>Det skal settes av tilstrekkelig plass slik at lasting og lossing kan foregå på en sikker måte. Faresoner skal sperres av når lasting/lossing pågår.</p> <p>Lagring på containertak er ikke tillatt.</p> <p>Inntransport inn i teatret må utføres på en sikker måte, ev ramper, midlertid heis mm må være i varetatt av utførende entreprenør.</p>
f) vedlikehold, kontroll før igangsettelse og kontroll av anlegg og utstyr, for å kunne rette opp feil som kan påvirke arbeidstakernes sikkerhet, helse og arbeidsmiljø	<p>Entreprenøren skal ha system for vedlikehold og kontroll av eget arbeidsutstyr samt følge opp at eventuelle underentreprenører har tilsvarende system for sitt arbeidsutstyr.</p> <p>Person som er utpekt til å ivareta det tekniske ansvaret for løfteutstyr skal utføre oppgavene som angitt i <i>KTF Standard for sikker bruk av løfteutstyr. Den enkelte entreprenør må ivareta oppgaven for eget utstyr.</i></p> <p>Dette skal være fast punkt på alle vernerunder.</p>

Byggherreforskriften §9 Forebyggende tiltak	Krav
g) lagring, håndtering og fjerning av avfall og farlige materialer	<p>Avfallshåndtering skal gjøres iht avfallsplanen for prosjektet.</p> <p>Avfallsstasjoner skal utformes slik at tømning kan foregå uten manuelle løfteoperasjoner, f. eks ved bygging av rampe.</p> <p>Avfallscontainere for restavfall, gips, papp, plast skal være låsbare og lukket type. God sikring av avfallscontainere er viktig med tanke på at arbeidene utføres i oslo sentrum.</p>
h) forsvarlige arbeidstidsordninger	<p>Entreprenøren skal ha system for kontroll av arbeidstidsordninger i egen virksomhet og i hele leverandørkjeden, og sørge at brudd på regelverk og kontrakt blir rettet opp uten ugrunnet opphold.</p>
i) tilfredsstillende personalrom	<p>Personalrom vil bli i eksisterende teater, benytte pauserom, toalett og garderobes der. Alle brukere av riggen er personlig ansvarlige for at daglig hygiene opprettholdes, og skal legge til rette for riktig renhold av lokalene.</p>
j) forsvarlig innkvartering.	<p>Eventuelle innkvartering skal for alle faggrupper minimum tilfredsstillende kravene i den til enhver tid gjeldende Fellesoverenskomst for byggfag, bilag 19.</p> <p>Der arbeidsgiver besørger innkvartering, plikter entreprenøren å sikre Statsbygg eller Statsbyggs representant tilgang for kontroll på kort varsel.</p>

4 Rapportering av uønskede hendelser

For å kunne lære av hendelser er viktig at uønskede hendelser og forhold rapporteres. Statsbygg opererer derfor med en målsetning om det rapporteres minimum 8 byggeplassavvik per 1000 arbeidstimer. Med byggeplassavvik mener Statsbygg RUH og vernerundeavvik.

Hovedleverandør skal rapportere antall arbeidede timer, faglærte timer, lærlingetimer, skader, RUH-er og vernerundeavvik månedlig til Statsbygg på Statsbyggs nettbaserte skjema for perioderapportering SHA.

Alvorlige uønskede hendelser (hendelser med personskade eller med potensial for alvorlig personskade) skal rapporteres til Statsbygg fra hovedleverandør på skjemaet «Rapportering av skade – potensiell skade».

For øvrig skal den enkelte arbeidsgiver ha et avvikssystem for håndtering av uønskede hendelser i tråd med internkontrollforskriften §5 pkt. 7.

5 Krav til føring av elektroniske oversiktslister

HMSREG skal brukes til føring av elektroniske oversiktslister og samordningsskjema på alle Statsbyggs byggeplasser. Prosjektet opprettes i HMSREG av Statsbygg.

5.1 Organisering

Hovedleverandør K110 skal administrere HMSREG for alle kontrakter som pågår (K640, K644, K902, K903, K601a, k601b, K501, K701 mf) og sine underleverandører. Det innebærer som minimum følgende oppgaver:

- registrere inn sine underleverandører og gi dem tilgang til å registrere sine underleverandører og egne ansatte.
- registrere egne ansatte
- oppdatere informasjon om underleverandører og arbeidstakere ved endringer
- følge opp at alt personell i leverandørkjeden registrerer seg inn og ut, blant annet ved tilstedekontroller i HMSREG
- samarbeide med Statsbygg om informasjonsflyt og overføring av data til HMSREG.
- følge opp at etterspurt dokumentasjon blir levert innen gitt frist ved seriøsitetkontroller i HMSREG.
- lukke avvik som Statsbygg avdekker ved seriøsitetkontroller i HMSREG innen angitt frist.

Ved registrering av personell i HMSREG må telefonnummer oppgis. Dette prosjektet vil benytte app løsning for inn- og utregistrering. Det vil si at alt personell må ha sin egen smarttelefon, med unikt telefonnummer. Firmatelefon som deles på flere arbeidstakere vil ikke aksepteres.

5.2 Personvern

Statsbygg og entreprenør har et felles behandlingsansvar, ref Byggherreforskriften § 15. Formålet er også oppfølging av seriøsitetkravene i Statsbyggs kontrakter.

Formålet er videre å sikre at personell på Statsbyggs byggeplasser ikke har dårligere lønns- og arbeidsvilkår enn det som følger av gjeldende allmenngjøringsforskrifter eller landsomfattende tariffavtaler, jf. §6 i Anskaffelsesloven og §§5-7 i Forskrift om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter.

Statsbyggs behandling av personopplysninger er derfor lovlig i henhold til Personopplysningsloven og personvernforordningens artikkel 6 nr. 1 c (rettslig forpliktelse) og bokstav b (avtale).

Dersom app-løsning benyttes, får alle som er forhåndsregistrert en personvernerklæring som de må samtykke for å logge seg på. De får følgende informasjon i automatisk generert SMS:

“Din arbeidsgiver har lagt deg til et prosjekt som benytter HMSREG for elektroniske oversiktslister for å følge opp sikkerhet, helse og arbeidsmiljø. Du kan se informasjonen som er registrert om deg her: www.hmsreg.no/personvern Personvernerklæringen gir deg mer informasjon om dine rettigheter.”

For alt personell som ikke er forhåndsregistrert, er den enkelte arbeidsgiver ansvarlig for at tilsvarende informasjon blir gitt den enkelte arbeidstaker. Hovedleverandør er ansvarlig for å videreføre denne informasjonen i hele leverandørkjeden slik at alt innregistrert personell får informasjon tilsvarende tekst fra automatisk generert SMS.

HMSREG har personvern innbygget i løsningen. **Dersom det allikevel skulle avdekkes brudd, eller mistanke om brudd, på personvernregelverket må forholdet umiddelbart meldes pr e-post til Statsbyggs prosjektleder, med kopi til HMSREG@statsbygg.no.**

6 Personlig verneutstyr

Statsbygg stiller krav til at alle som utfører arbeid, eller ferdes på byggeplassen, skal bruke påkrevet personlig verneutstyr. Hjelm, vernesko og synlighetstøy er minimumskrav på Statsbyggs byggeplasser. Den enkelte arbeidsgiver kan stille strengere krav til personlig verneutstyr for sine ansatte, og enkelte arbeidsoperasjoner kan kreve annet personlig verneutstyr, f.eks hørselvern, vernebriller, hansker osv.

7 Språk og kommunikasjon

Entreprenøren skal sørge for at:

- Arbeidslaget til enhver tid består av minst én person som forstår og gjør seg forstått på norsk/skandinavisk. Denne personen skal i tillegg forstå, og gjøre seg forstått på, et språk alle de andre på arbeidslaget forstår.
- Alle på byggeplassen skal forstå SHA-plan, arbeidsbeskrivelser, sikkerhetsopplæring, HMS-rutiner, verneprotokoller, sikkerhetsinstruksjoner, SJA, sikkerhetsdatablader, bruksanvisning for verktøy og arbeidsutstyr, varselskilter eller annen relevant SHA-informasjon. Materialet skal oversettes skriftlig til språket hver arbeidstaker forstår fullt ut.
- Lovkrav og retningslinjer som for øvrig framgår av Arbeidstilsynets nettsider etterleves.

Hovedentreprenøren (Statsbyggs kontraktspart) skal før oppstart på byggeplass utarbeide en prosjektilpasset plan for språk og kommunikasjon (språkplan) som omfatter egne ansatte, underentreprenører og innleide. Planen skal gjøre det enkelt for oppdragsgiver å følge opp at ovennevnte krav er ivarettatt.

Språkplanen skal som et minimum inneholde

- navn på kompetent(e) oversetter(e)
- rutine for løpende oppdateringer av skriftlige oversettelser
- hvem som er språkkyndig i det enkelte arbeidslaget

Språkplanen skal løpende oppdateres.

8 Arbeid i høyden

I dette kapittelet beskrives presiseringer og særlige krav som Statsbygg stiller, i tillegg til relevante forskrifter og standarder, ved arbeid i høyden.

Som hovedregel skal personlig sikring (f.eks. fallsele) benyttes kun hvor felles sikringstiltak ikke er mulig eller ikke er ferdig etablert.

Arbeid i tau (tilkomstteknikk) for montering forutsetter at arbeidet kan utføres på en sikker måte og at det ikke er mulig å bruke annet og sikrere arbeidsutstyr. Dette må dokumenteres med en risikovurdering som omfatter ergonomisk belastning i tillegg til andre arbeidsmiljøfaktorer. Slik risikovurdering skal fremlegges for Statsbyggs prosjektleder før entreprenøren beslutter å ta i bruk denne arbeidsmetoden. Dersom arbeid i tau velges som arbeidsmetode, skal utførende virksomhet være sertifisert etter NS 9600, og dokumentasjon på dette oversendes Statsbygg før arbeidene starter opp.

8.1 Stiger og frittstående stiger (gardintrapper)

Frittstående stiger og arbeidsplattformer skal være utformet i henhold til faktaarket «[Bra arbeidsmiljøvalg for sikkert arbeid på bukker og trappestiger](#)» fra EBA.

Bruk av stiger og frittstående stiger (gardintrapp/trappestige) skal begrenses til et minimum og kun brukes når det er den mest hensiktsmessige og sikre løsningen.

Frittstående stiger

Bruk av frittstående stiger er **ikke** tillatt dersom:

- det kreves bruk av kraft
- det skal håndteres tunge og store ting (tunge løft og tunge maskiner/utstyr)
- det skal utføres rivearbeid

Arbeidsplattform kan benyttes under følgende forutsetning:

- ha rekkverk ved arbeider på plattformhøyde over 1,25 m – også under 1,25 m om arbeidet tilsier det
- skal være stødig og uten fare for å velte
- være CE-merket

Type arbeidsplattformer som kan være aktuelle i slike tilfeller er:

- plattformstiger (Nivå 3 og nivå 4 i faktaarket «Bra arbeidsmiljøvalg»).
- stillaser/rullestillaser (skal være merket med eier, status (stengt – åpen))
- personløftere

Unntak fra faktaarket

I rød sone (iht. byggdetaljblad for Ren, tørr og ryddig byggeprosess) er det mulig å jobbe i frittstående stige (gardintrapp/trappestige) inntil 3,5 meter arbeidshøyde¹ dersom:

- arbeidet er enkelt (f.eks. inspeksjon, innregulering, skifte lyspære, o.l.) OG
- risikoen er liten

Anliggende stiger

Statsbygg stiller krav om at anliggende stiger ikke skal benyttes ved høyder over 3,5 meter. Ved høyder over 3,5 meter må det brukes trappetårn, leider eller annen type sikker atkomst.

8.2 Stillaser (kan slettes hvis det ikke skal brukes stillaser i prosjektet)

Som hovedregel skal stillaser ha adkomst via utvendig trapp/trappetårn. Det vil si at innvendig luker i gulv skal unngås. Dersom det av praktiske årsaker ikke er mulig, skal avvik fra hovedregelen avtales med Statsbygg.

Trelemmer skal ikke benyttes som gulv i stillas.

9 Sikker bruk av løfteutstyr

Når det brukes løfteutstyr i prosjektene, skal sikkerhetsnivået i KTF standard «Sikker bruk av løftutstyr i landbasert industri, bygg og anlegg» følges for det utstyr som omfattes av standarden. Dersom løfteutstyr organiseres eller brukes på andre måter enn det standarden beskriver, skal sikkerheten vurderes av kompetente personer og ha minst det samme eller et høyere sikkerhetsnivå.

---

¹ Med «arbeidshøyde» menes høyden fra gulv og opp til stedet hvor arbeidet foregår, f.eks. høyden fra gulvet opp til hendene når man skal sette på plass en himlingsplate.

10 Ren, tørr og ryddig byggeprosess (RTB)

Prosjektet skal gjennomføres etter prinsippene i SINTEF Byggforsk byggdetaljblad 501.107 *Ren, tørr og ryddig byggeprosess* og 501.108 *Renhold i byggeperioden*. Ren, tørr og ryddig byggeprosess bidrar til godt arbeidsmiljø under bygging og et godt innemiljø i ferdig bygg, uten forurensinger og fuktskader fra byggeperioden. Det er den enkelte kontrakt som er ansvarlig for egen oppfølging av punkt 10.

11 Vedlegg